

Opis innowacji organizacyjno-metodycznej w zakresie stworzenia oddziału szkolnego z nauczaniem języka polskiego jako obcego, języka polskiego jako edukacyjnego oraz kultury polskiej na poziomie oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej, klas I-III, klas IV-VI, klas VII-VIII szkoły podstawowej oraz szkoły ponadpodstawowej

Witaj w Polsce!
Witaj we Wrocławiu !

**Innowacja organizacyjna realizowana w
Szkole Podstawowej nr 83 im. Jana Kasprowicza we Wrocławiu**

Wrocław, 2019 r.

Wstęp

Wszystkie dzieci przebywające na terenie Polski mają zagwarantowane konstytucyjnie prawo do edukacji. Edukacja szkolna jest również obowiązkiem – do momentu ukończenia ośmioletniej szkoły podstawowej lub 18 roku życia. Obowiązek ten dotyczy wszystkich dzieci, także tych cudzoziemskich (migrantów, uchodźców, rezydentów).

Na podstawie Rozporządzenia ministra edukacji narodowej z 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi (Dz.U. z 2017r. poz. 1655 oraz art. 165 ustawy z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo Oświatowe Dz.U. z 2018 r. poz. 996 z późn. zm.) , które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw dla uczniów przybywających z zagranicy, podlegających obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, którzy nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, organ prowadzący może zorganizować oddział przygotowawczy w szkole, do której uczniowie ci uczęszczają.

I. Uzasadnienie innowacji.

W wyniku analizy pracy dydaktyczno-wychowawczej grono pedagogiczne uznało, że wprowadzone rozwiązania prawne dotyczące włączania cudzoziemców w proces edukacyjny powinny być niezwłocznie realizowane w naszej szkole. Wtedy bowiem proces edukacyjny będzie adekwatny do potrzeb uczniów, których dotyczy.

Organizowanie dodatkowych lekcji, przy jednoczesnym obowiązku uczestniczenia we wszystkich zajęciach przewidzianych programem nauczania na danym etapie edukacji, często okazuje się dużym utrudnieniem dla uczniów cudzoziemskich i nie przyspiesza procesu adaptacji.

Dodatkowe lekcje języka polskiego dla uczniów cudzoziemskich są dobrym rozwiązaniem, ale często niewystarczającym. Szczególnie jeśli takie zajęcia nie są prowadzone przez specjalistów, tzn. nauczycieli języka polskiego jako obcego i drugiego.

Słaba znajomość języka polskiego nie pozwala uczniom cudzoziemskim zrozumieć poleceń, treści zadań, tekstów podręcznikowych oraz przedstawić swojej wiedzy, m.in. za pomocą trudnego słownictwa specjalistycznego.

Autorzy innowacji są przekonani, że szybkie opanowanie języka polskiego pozwala ograniczyć do minimum trudności edukacyjne z zakresu wszystkich przedmiotów oraz neutralizować konflikty na tle kulturowym. Nowy dla ucznia język staje się narzędziem codziennej komunikacji, nauki i rozwoju – ta potrójna rola języka polskiego decyduje o jego wyjątkowym statusie, który staje się językiem edukacyjnym.

Z tego względu zasadne wydaje się wprowadzenie innowacji organizacyjno-metodycznej polegającej na utworzeniu oddziału szkolnego, w którym uczniowie cudzoziemscy nie znający języka polskiego, przed włączeniem się we właściwy tok nauki, uczestniczyliby w lekcjach języka polskiego jako obcego, lekcjach języka polskiego jako edukacyjnego realizujących przedmiotową podstawę programową dla danego etapu nauczania oraz zajęciach z zakresu szeroko rozumianej kultury polskiej.

Zasadniczą przesłanką innowacji jest takie zorganizowanie procesu dydaktycznego w zakresie nauczania języka polskiego, które umożliwi szybką integrację uczniów cudzoziemskich z polskimi kolegami, polską szkołą i polską rzeczywistością pod względem językowym, społecznym i kulturowym.

Innowacja realizuje zasady zintegrowanego kształcenia przedmiotowo-językowego, a więc łączenia kształcenia językowego z elementami nauczania innych przedmiotów szkolnych.

Beneficjenci innowacji, oprócz zajęć lekcyjnych, będą mogli uczestniczyć w szerokiej ofercie zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań oraz imprezach tematycznych, okolicznościowych, cyklicznych i rocznicowych, odbywających się na terenie naszej szkoły. Działania innowacyjne wpiszą się w ten sposób w integracyjny model nauczania języka polskiego jako obcego.

Innowacja skierowana jest do wszystkich uczniów cudzoziemskich, chociaż obecnie, w przypadku szkół wrocławskich, obejmować będzie dzieci ukraińskie. Dane demograficzne wskazują, że migracja Ukraińców do Polski nie jest przypadkowa i intensyfikuje się z każdym rokiem, dlatego wymaga przemyślanej strategii przyjmowania dzieci przedstawicieli tej narodowości i włączania ich w polski system edukacji z korzyścią dla obu stron.

Innowacja powstała w kontrze do pokutującego przez długie lata poglądu, że język wyjściowy (rodzimy) przeszkadza w opanowaniu i rozwijaniu języka docelowego. Obecnie uznaje się, że języki etniczne mogą wzbogacać umiejętności komunikacyjne cudzoziemca, ale przede wszystkim przyczynić się do efektywnego opanowania języka obcego. Z tego też względu innowacja ważką rolę przyznaje nauczycielowi - asystentowi językowemu (posługującemu się językiem ucznia cudzoziemskiego), który wspomże pracę nauczycieli poszczególnych przedmiotów w module nauczania języka polskiego jako edukacyjnego.

II. Cele innowacji.

1. Przygotowanie uczniów cudzoziemskich do kontynuowania regularnej nauki w polskiej szkole.
2. Osiągnięcie przez uczniów językowej kompetencji komunikacyjnej poprzez równomiernie rozwijanie wszystkich czterech kompetencji językowych receptywnych i produktywnych w

zakresie języka polskiego jako drugiego na poziomie zbliżonym do A2 według skali biegłości językowej *ESOKJ*.

3. Przygotowanie uczniów cudzoziemców do funkcjonowania w polskiej rzeczywistości kulturowej.
4. Zapoznanie uczniów z polskimi tradycjami i obyczajami, a także polską socjokulturą.
5. Wspieranie rozwoju intelektualnego i emocjonalnego uczniów,
6. Rozwijanie u uczniów autonomii w uczeniu się języka polskiego oraz samodzielności w zdobywaniu informacji na temat Polski i Polaków.
7. Podtrzymywanie i rozwijanie motywacji do nauki języka polskiego poprzez uświadamianie uczniom korzyści, jakie przynosi dobra znajomość języka.

III. Cele szczegółowe innowacji.

I. Cele szczegółowe nauczania języka polskiego jako obcego na poziomie A1 można podzielić na trzy grupy:

1. Cele związane z rozwijaniem konkretnych sprawności językowych (mówieniem, pisanem, czytaniem i słuchaniem);
2. Cele związane z rozwijaniem umiejętności samodzielnego uczenia się i współdziałania w grupie;
3. Cele związane z rozwijaniem kompetencji kulturowych i integracją międzykulturową.

W zakresie rozumienia ze słuchu uczeń:

1. wykonuje polecenia nauczyciela wydawane w języku polskim;
2. wypowiada się wykorzystując obrazki i gesty na temat bajek i historyjek, czym potwierdza ich zrozumienie;
3. potwierdza zachowaniem i krótkimi wypowiedziami zrozumienie rozmów kolegów w klasie i nagrań audiowizualnych;
4. wyróżnia najważniejsze informacje z tekstu słuchanego.

W zakresie mówienia uczeń:

1. powtarza za nauczycielem lub nagraniem;
2. naśladuje polską wymowę;
3. odpowiada na pytania pojedynczymi słowami lub zwrotami i wyrażeniami;
4. nazywa i krótko opisuje np. ludzi, przedmioty, szkołę, mieszkanie;

5. używa wybranych zwrotów i wyrażeń do komunikacji w klasie;
6. samodzielnie zadaje proste pytania.

W zakresie czytania ze zrozumieniem uczeń:

1. czyta pojedyncze wyrazy;
2. prawidłowo reaguje na często powtarzane polecenia ustne i pisemne;
3. śledzi tekst czytany przez nauczyciela i wskazuje czytane wyrazy;
4. czyta głośno proste zdania oraz bardzo prosty, krótki tekst.

W zakresie pisania uczeń:

1. przepisuje pojedyncze wyrazy i zdania;
2. uzupełnia wyrazami luki w tekście na podstawie podanego wzoru;
3. pisze prosty i krótki tekst według podanego wzoru;
4. samodzielnie pisze krótki tekst np. o sobie, o rodzinie.

Cele szczegółowe nauczania języka polskiego jako obcego na poziomie A2 można podzielić na trzy grupy, na które składają się:

1. Cele związane z rozwijaniem konkretnych sprawności językowych (mówieniem, pisanem, czytaniem i słuchaniem);
2. Cele związane z rozwijaniem umiejętności samodzielnego uczenia się i współdziałania w grupie;
3. Cele związane z rozwijaniem kompetencji kulturowych i integracją międzykulturową.

W zakresie nabywania sprawności językowych uczeń:

1. potrafi porozumiewać się w prostych sytuacjach życia codziennego – w mowie i w piśmie;
2. wypracowuje strategie komunikacyjne ułatwiające porozumiewanie się w sytuacjach życia codziennego;
3. rozumie proste rozmowy i teksty pisane, znajduje w nich ważne dla siebie perspektywy informacji;
4. formułuje krótkie wypowiedzi ustne i pisemne o sobie i o swoim najbliższym otoczeniu.

W zakresie podstawowych kompetencji językowych w odniesieniu do podsystemów języka polskiego uczeń:

1. dostrzega różnice pomiędzy zapisem ortograficznym, a wymową w języku polskim

(kompetencja fonologiczna);

2. podejmuje próby opanowania poprawnej wymowy głosek, wyrazów oraz intonacji zdaniowej (kompetencja fonologiczna);

3. poprawnie stosuje struktury gramatyczne w prostych wypowiedziach ustnych i pisemnych (kompetencja gramatyczna);

4. właściwie używa słownictwa z zakresu życia codziennego i szkolnego (kompetencja leksykalna).

W zakresie rozwijania umiejętności samodzielnego uczenia się i współdziałania w grupie uczeń:

1. kształci umiejętność pracy w parach i w większym zespole (w zależności od liczebności grupy);

2. rozwija umiejętności wnioskowania prowadzące do przyswojenia i zrozumienia zasad funkcjonowania języka;

3. jest świadomy, że jak najszybsze opanowanie języka polskiego umożliwi mu lepsze funkcjonowanie w polskiej szkole i w polskim społeczeństwie;

4. potrafi dokonać wyboru właściwych strategii uczenia się; rozumie, że jest odpowiedzialny za swoje postępy w nauce języka polskiego;

5. zauważa potrzebę rozwijania kompetencji językowych w zakresie języka polskiego;

W zakresie rozwijania kompetencji kulturowych i integracji międzykulturowej uczeń:

1. rozumie, że język jest integralną częścią kultury;

2. poznaje polskie zwyczaje i tradycje;

3. uczy się tolerancji wobec innych kultur;

4. kształtuje postawy szacunku i zrozumienia dla wartości właściwych kulturze rdzennej (wyjściowej).

IV. Organizacja zajęć.

1. Procedura przyjęcia ucznia cudzoziemskiego do oddziału przygotowawczego.

Do oddziału przygotowawczego uczniowie cudzoziemscy przyjmowani są na podstawie rekrutacji przeprowadzonej przez zespół kwalifikujący uczniów do tego oddziału. W skład zespołu wchodzi dwóch nauczycieli oraz pedagog lub psycholog.

2) Okres trwania nauki

Nauka ucznia w oddziale przygotowawczym trwa do zakończenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych w roku szkolnym, w którym uczeń został zakwalifikowany do tego oddziału.

Jeżeli uczeń rozpoczął naukę z początku roku szkolnego – nauka trwa co do zasady jeden rok.

W zależności od postępów w nauce i potrzeb edukacyjnych ucznia okres nauki w oddziale przygotowawczym może zostać skrócony (np. w sytuacji przyjęcia ucznia w ciągu roku szkolnego), albo przedłużony – nie więcej niż o jeden rok szkolny.

Decyzję o skróceniu albo przedłużeniu nauki w oddziale przygotowawczym podejmuje rada pedagogiczna na wniosek nauczycieli uczących ucznia, pedagoga lub psychologa po uwzględnieniu wyników kompetencji językowych oraz stopnia realizacji podstawy programowej dla danego etapu edukacji.

Przedłużenie nauki w oddziale przygotowawczym może zwłaszcza wynikać z faktu, że okres ten był niewystarczający dla opanowania przez ucznia języka polskiego na poziomie umożliwiającym efektywne korzystanie z nauczania.

3) Liczebność uczniów w oddziale przygotowawczym.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 23 sierpnia 2017 r., ustalono, że na każdym poziomie edukacyjnym liczba uczniów w oddziale przygotowawczym nie będzie przekraczać 15 uczniów, co oznacza, że może ich być mniej.

V. Wymiar godzinowy.

Na realizację obowiązkowych zajęć edukacyjnych w oddziale przygotowawczym, innowacja zakłada minimalny następujący wymiar godzin:

- a) oddział przedszkolny w szkole podstawowej – **25** godzin tygodniowo
- b) szkoła podstawowa klasy I-III - **20** godzin tygodniowo (zgodnie z Rozporządzeniem MEN z 23 sierpnia 2017r.),
- c) szkoła podstawowa klasy IV-VI - **23** godziny tygodniowo (zgodnie z Rozporządzeniem MEN z 23 sierpnia 2017r.),
- d) szkoła podstawowa klasy VII-VIII - **25** godzin tygodniowo (zgodnie z Rozporządzeniem MEN z 23 sierpnia 2017r.),
- e) szkoła ponadpodstawowa – **26** godzin tygodniowo (zgodnie z Rozporządzeniem MEN z 23 sierpnia 2017r.).

VI. Rozkład zajęć w poszczególnych semestrach.

Autorzy innowacji za konieczne uważają taki rozkład zajęć przedmiotowych, który umożliwi uczniowi cudzoziemskiemu jak najszybsze opanowanie języka polskiego i włączenie się w proces edukacyjny. Przewidziano zwiększoną ilość godzin języka polskiego jako obcego oraz języka polskiego w ramach realizacji Podstawy programowej dla danego etapu edukacyjnego.

	Beneficjenci	Rodzaj zajęć	Prowadzący	Ilość jednostek lekcyjnych	
				I sem.	II sem.
szkoła podstawowa	Uczniowie klas I-III	1. język polski jako obcy 2. język polski jako edukacyjny z realizacją przedmiotowej podstawy programowej	n-l j. polskiego	5	5
			n-l nauczania wczesnoszkolnego wraz z osobą wspomagającą*	20	20
			razem	25	25
	Uczniowie klas IV-VI	1. język polski jako obcy 2. język polski (realizacja zgodnie z PP) 3. język polski jako edukacyjny z realizacją przedmiotowej podstawy programowej	n-l j. polskiego	5	5
			n-l j. polskiego	5	5
			n-le danych przedmiotów edukacyjnych wraz z osobą wspomagającą*	15	15
			razem	25	25
	Uczniowie klas VII-VIII	1. język polski jako obcy 2. język polski (realizacja zgodnie z PP) 3. język polski jako edukacyjny z realizacją przedmiotowej podstawy programowej	n-l j. polskiego	5	5
			n-l j. polskiego	5	5
			n-le danych przedmiotów edukacyjnych wraz z osobą wspomagającą*	22	22
			razem	32	32
Szkoła ponadpodstawowa	Uczniowie klas I-IV	1. język polski jako obcy 2. język polski (realizacja zgodnie z PP) 3. język polski jako edukacyjny z realizacją przedmiotowej podstawy programowej	n-l j. polskiego	6	6
			n-l j. polskiego	6	6
			n-l danych przedmiotów edukacyjnych wraz z osobą wspomagającą*	18	18
			razem	30	30

*osoba władająca językiem kraju pochodzenia ucznia zgodnie z rozporządzeniem MEN z 23 sierpnia 2017r.

Zajęcia prowadzić będą nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, nauczyciele języka polskiego, nauczyciele języka polskiego jako obcego, nauczyciele poszczególnych przedmiotów wraz z osobą władającą językiem kraju pochodzenia ucznia.

Uczniowie oddziału przygotowawczego, w ramach realizacji tygodniowego wymiaru godzin, będą również mieli możliwość uczestnictwa w zajęciach edukacyjnych przewidzianych dla danego etapu edukacyjnego prowadzonych w zespołach klasowych. Dotyczyć to będzie zwłaszcza zajęć o charakterze artystycznym (plastyka, muzyka), prezentacji projektów edukacyjnych, wybranych zajęć o charakterze doświadczalnym, wychowania fizycznego itp. Dodatkowo – jak już wspomniano – uczniowie oddziału przygotowawczego będą mogli uczestniczyć w szerokiej ofercie zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań oraz imprezach tematycznych, okolicznościowych, cyklicznych i rocznicowych, odbywających się na terenie szkoły. Pozwoli to nie tylko na wdrożenie integracyjnego modelu nauczania, ale również na asymilację rówieśniczą i kulturową.

Uczniom oddziału przygotowawczego zapewnia się także możliwość uczestnictwa w działalności dydaktyczno – wychowawczo – opiekuńczej świetlicy szkolnej na zasadach ogólnych.

VII. Podręczniki.

Szkoła zapewni uczniom oddziału przygotowawczego podręczniki wraz z ćwiczeniami do nauki języka polskiego jako obcego zgodne z Ramowym programem kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców ujętym w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 lutego 2011r.

Szczegółowe zasady udostępniania podręczników zostały określone Regulaminem Biblioteki Szkolnej.

VIII. Treści programowe innowacji.

1. Treści programowe nauczania języka polskiego jako obcego.

Program kursu języka polskiego jako obcego ma za podstawę Ramowy program kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców ujęty w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 lutego 2011r.

1. Kompetencje językowe.

Poziom podstawowy

A1	A2
Uczestnik zajęć: — potrafi zrozumieć znane słowa i bardzo podstawowe wyrażenia dotyczące własnej osoby, rodziny oraz bezpośredniego otoczenia, gdy tempo wypowiedzi jest wolne a wymowa wyraźna; — rozumie proste instrukcje dotyczące podstawowych spraw, życzenia, gratulacje, powitania, pożegnania, podziękowania, prośby i polecenia.	Uczestnik zajęć: — rozumie wyrażenia i najczęściej używane słowa, związane z istotnymi sprawami, takimi jak podstawowe informacje dotyczące własnej osoby i rodziny, zakupów, miejsca i regionu zamieszkania, zatrudnienia; — potrafi zrozumieć główny sens zawarty w krótkich, prostych komunikatach i ogłoszeniach; — rozumie proste dialogi i rozmowy z udziałem kilku osób oraz typowe wypowiedzi wyrażające propozycje, przeprosiny, obietnice.
Uczestnik zajęć: — rozumie znane nazwy, słowa i bardzo proste zdania, np. na tablicach informacyjnych i plakatach lub w katalogach.	Uczestnik zajęć: — czyta bardzo krótkie, proste teksty; — potrafi znaleźć konkretne, przewidywalne informacje w prostych tekstach dotyczących życia codziennego, takich jak ogłoszenia, reklamy, prospekty, karty dań, rozkłady jazdy, instrukcje obsługi; — rozumie krótkie, proste listy prywatne pisane ręcznie i drukowane; — czyta ze zrozumieniem listy oficjalne i pisma urzędowe.
Uczestnik zajęć: — potrafi brać udział w rozmowie pod warunkiem, że rozmówca jest gotów powtarzać lub inaczej formułować swoje myśli oraz mówić wolniej, jeżeli zachodzi taka potrzeba; — formułuje proste pytania dotyczące najlepiej znanych tematów lub najpotrzebniejszych spraw, potrafi odpowiadać na tego typu pytania; — umie poprosić o powtórzenie komunikatu, przeliterowanie wyrazu, wyjaśnienie niezrozumianej kwestii.	Uczestnik zajęć: — bierze udział w zwykłej, typowej rozmowie wymagającej prostej i bezpośredniej wymiany informacji na znane tematy; — potrafi radzić sobie w bardzo krótkich rozmowach towarzyskich, nawet jeśli nie jest w stanie sam podtrzymać rozmowy; — bierze udział w prostej rozmowie telefonicznej.

Uczestnik zajęć: – potrafi używać prostych wyrażeń i zdań, aby opisać miejsce, w którym mieszka, oraz znanych mu ludzi; – prawidłowo wymawia podstawowe głoski języka polskiego, akcentuje wyrazy, stosuje odpowiednią intonację (oznajmującą, pytającą i rozkazującą) w wypowiedziach.	Uczestnik zajęć: – posługuje się ciągiem wyrażeń i zdań, aby w prosty sposób opisać swoją rodzinę, innych ludzi, warunki życia, wykształcenie, obecną i poprzednią pracę; – prawidłowo wymawia zestroje akcentowe, łączy słowa jedno- sylabowe w grupy (np. <i>nie wiem, nie mam, ze mną, od nas, jadę na wieś, wychodzę za mąż</i>) albo przyłącza słowa jednosylabowe do słów akcentowanych (np. <i>kocham ją, widzę go</i>); – właściwie akcentuje wyrazy rodzime i obce typu <i>gramatyka</i> oraz formy czasu przeszłego i trybu przypuszczającego; – właściwie wymawia głoskę <i>y</i> w opozycji do <i>i</i> oraz <i>e</i>, samogłoski nosowe, głoski: <i>sz, ż, rz, cz, dż</i> w opozycji do: <i>ś, ź, ć, dź, ń</i>, głoskę <i>r</i> w opozycji do <i>l</i> oraz <i>ł</i> w opozycji do <i>l</i>, a także grupy spółgłoskowe.
Uczestnik zajęć: – potrafi napisać krótki, prosty tekst na widokówce, np. z pozdrowieniami z wakacji; – potrafi wypełnić formularze zdanyimi osobowymi, takimi jak nazwisko, adres, obywatelstwo (np. w hotelu).	Uczestnik zajęć: – pisze krótkie i proste notatki lub wiadomości wynikające z różnych potrzeb; – potrafi napisać życzenia, pozdrowienia, bardzo prosty list prywatny, na przykład dziękując komuś za coś; – pisze proste pisma oficjalne i urzędowe, podanie, życiorys; – stosuje podstawowe zasady ortografii i interpunkcji.

2. Wiedza kulturowa i społeczna.

Poziom podstawowy	
A1	A2
człowiek: - imię i nazwisko, adres, stan rodzinny, płeć, wiek, data i miejsce urodzenia; - przynależność narodowa lub państwowa, język; - szkoła, wykształcenie; - zawód, zajęcie; - rodzina; - kontakty oficjalne i nieoficjalne;	człowiek: - wygląd, części ciała; - rodzina, relacje rodzinne, zawodowe i przyjacielskie; - sposób spędzania wolnego czasu — rozrywki, hobby, sport; - emocje i uczucia;

mieszkanie:

- 1) mieszkanie w hotelu, domu wczasowym, pensjonacie;
- 2) koszty związane z mieszkaniem, czynsz, opłaty;

miejsca:

- 1) nazwa i rodzaj, położenie miejscowości;

życie codzienne:

- 1) czynności codzienne;
- 2) przedmioty codziennego użytku;
- 3) miary, ilości, pieniądze;
- 4) środki komunikacji;
- 5) policja;
- 6) poczta;

praca:

- 1) warunki pracy, czas pracy, urlop;
- 2) płace;

jedzenie, picie, palenie:

- 1) żywność, dania;
- 2) napoje;
- 3) palenie;

zdrowie:

- 1) podstawowe części ciała;
- 2) choroba, wypadek;
- 3) ubezpieczenia;
- 4) podstawowe środki czystości i leki;

środowisko naturalne:

- 1) pogoda, klimat;

zwyczaje i tradycje:

- 1) zasady grzecznościowe: powita- nie, pożegnanie

mieszkanie:

- 1) rodzaj, położenie i wielkość mieszkania lub domu;
- 2) rodzaje pomieszczeń;
- 3) urządzenie i wyposażenie mieszkania;

miejsca:

- 1) położenie i wielkość miejscowości;
- 2) instytucje użyteczności publicznej, zabytki, atrakcje turystyczne;

życie codzienne:

- 1) czynności codzienne;
- 2) sklepy, usługi, warsztaty;
- 3) przedmioty codziennego użytku;
- 4) miary, ilości, pieniądze;
- 5) banki;
- 6) relacje czasowe;
- 7) środki komunikacji;
- 8) prawa i obowiązki;

praca:

- 1) warunki pracy, czas pracy, urlop;
- 2) związki zawodowe;
- 3) dokumenty i zaświadczenia;
- 4) wynagrodzenia i podatki;

jedzenie, picie, palenie:

- 1) lokale gastronomiczne;
- 2) żywność, dania, potrawy;
- 3) napoje;
- 4) palenie;

zdrowie:

- 1) higiena osobista;
- 2) samopoczucie;
- 3) choroba, wypadek;

środowisko naturalne:

- 1) rośliny i zwierzęta;
- 2) krajobraz;
- 3) pogoda, klimat;

zwyczaje i tradycje:

- 1) najważniejsze święta;
- 2) zasady grzecznościowe: powitanie, pożegnanie, okazywanie wdzięczności, żalu, radości;

	kultura i styl życia: 1) warunki życia, poziom życia; 2) środki masowego przekazu, aktualne informacje; 3) literatura i teksty poetyckie, piosenki (proste teksty); 4) ustrój państwa polskiego; urzędy administracji publicznej
--	--

3. Struktury gramatyczne.

Poziom podstawowy
2) fleksja imienna: a) odmiana rzeczowników przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej, b) mechanizm odmiany rzeczowników, alternacja samogłosek i spółgłosek zachodząca w następujących przypadkach: macie (np. <i>pies, psa, dzień, dnia, chłopiec, chłopca, Bóg, do Boga, wybór, wyboru, wzór, wzoru, miasto, w mieście, Kraków, w Krakowie, obiad, poobiedzie, mąż, męża, Tadeusz, Tadeusza, pieniądze, pieniędzy</i>), c) odmiana zaimków przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej: — odmiana zaimków osobowych: <i>ja, ty, on, ona, ono; my, wy, oni, one</i>, — odmiana zaimków wskazujących, w tym: <i>ten, ta, to, ci, te</i>, — odmiana zaimków dzierżawczych: <i>mój, moja, moje, twój, twoja, twoje, nasz, nasza, nasze, wasz, wasza, wasze, pana, pani, państwa</i>, — odmiana zaimków pytających, w tym: <i>kto, co; jaki, jaka, jakie; który, która, które; czyj, czyja, czyje</i>, — odmiana zaimków nieokreślonych: <i>ktoś, coś, jakiś, któryś, czyjś; każdy</i>, — odmiana zaimków przeczących: <i>nikt, nic, żaden</i>, d) odmiana przymiotników przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej: — odmiana przymiotników zakończonych w rodzaju męskim na -y, w tym: <i>dobry, mały, ciasny, duży</i> lub -i, w tym: <i>tani, polski, lekki, długi</i>, — odmiana przymiotników zakończonych w rodzaju żeńskim na -a, w tym: <i>dobra, mała, ciasna, duża, tania, polska, lekka, długa</i>, — odmiana przymiotników zakończonych w rodzaju nijakim na -e, w tym: <i>dobrze, małe, ciasne, duże, tanie, polskie, lekkie, długie</i>, — formy mianownika liczby mnogiej rodzaju męskoosobowego, w tym: <i>dobrzy, mali, duzi, polscy, inni</i>, e) odmiana liczebników przez przypadki: — odmiana liczebników głównych, w tym: <i>jeden, jedna, jedno, dwa, dwaj, dwóch, dwie, trzy, dziesięć, dwadzieścia pięć, sto, tysiąc</i>, — odmiana przymiotnikowa liczebników porządkowych, w tym: <i>pierwszy, pierwsza, pierwsze, pierwsi, drugi, druga, drugie, drudzy, dziesiąty, dziesiąta, dziesiąte</i>, f) przypadki: — mianownik liczby pojedynczej i mnogiej: — mianownik w funkcji podmiotu w zdaniach typu: <i>Student czyta książkę.</i>, — mianownik jako forma orzecznikowa w zdaniach typu: <i>Tadzia zyna jest ładna. Mój brat to lekarz.</i>, — dopełniacz liczby pojedynczej i mnogiej: — dopełniacz jako forma dopełnienia bliższego po czasownikach zaprzeczonych w zdaniach typu: <i>Nie znam tej studentki.</i>, — dopełniacz wyrażający przynależność w zdaniach typu: <i>To jest książka Daniela.</i>,

- 3) dopełniacz po określeniu miary i ilości w zdaniach typu: *Proszę kupić butelkę piwa, litr mleka*, dopełniacz po liczebnikach głównych (od 5 wzwyż i nieokreślonych) w zdaniach typu: *Ona ma dużo pieniędzy. Mam tu pięć książek.*,
- 4) dopełniacz w wyrażeniach przyimkowych poprzyimkach: *u, z, ze, dla, do, od, ode, obok, bez* w zdaniach typu: *Jadę z Krakowa do Warszawy. Łukasz mieszka u mnie. To jest prezent dla Ani.*,
- 5) dopełniacz w datach określających dzień, miesiąc i rok w zdaniach typu: *Daniela urodziła się 9 (dziewiątego) czerwca 1981 (tysiąc dziewięćset osiemdziesiątego pierwszego) roku.*,
- 6) dopełniacz w zdaniach bezosobowych po formach: *nie ma, nie było, nie będzie, brak* w zdaniach typu: *Nie ma Ani. Jutro nie będzie zajęte. Brak cukru.*,
- 7) biernik liczby pojedynczej i mnogiej:
 - a) biernik jako dopełnienie bliższe po czasownikach przechodnich w zdaniach typu: *Piszę list.*,
 - biernik w wyrażeniach przyimkowych po przyimkach: *na, o, po, przez, przeze, w, we, za* w zdaniach typu: *Idę na uniwersytet. Proszę przejść przez rynek. Spotkanie jest we wtorek. Spotkamy się za godzinę.*,
- 8) miejscownik liczby pojedynczej i mnogiej:
 - a) miejscownik w wyrażeniach przyimkowych określających miejsce i czas czynności poprzyimkach: *na, o, po, przy, w, we* w zdaniach typu: *Będę w Polsce w przyszłym roku. Spotkamy się w biurze o godzinie piątej.*,
- 9) miejscownik w wyrażeniach przyimkowych określających przedmiot, o którym się mówi, myśli, w zdaniach typu: *Rozmawiamy o Krakowie. Myślę o Marysi.*,
- 10) miejscownik w wyrażeniach przyimkowych precyzujących rok lub miesiąc w zdaniach typu:
Przyjadę w maju. Przyjechałem na studia w zeszłym roku.,
- 11) narzędnik liczby pojedynczej i mnogiej:
- 12) narzędnik jako forma orzecznikowa wyrażonego rzeczownikiem po czasownikach: *być, zostać*
ać
w zdaniach typu: *Ania jest studentką. Ania jest dobrą studentką.*,
- 13) narzędnik wyrażający narzędzie czynności w zdaniach typu: *Jadę autobusem, a on jedzie po- ciągiem. Proszę pisać ołówkiem!*,
- 14) narzędnik w wyrażeniach przyimkowych poprzyimkach: *z, ze, za, nad, pod, przed, między* w zdaniach typu: *Jadę do Polski z mamą. Samochód stoi przed domem.*,
- 15) celownik liczby pojedynczej i mnogiej:
 - a) celownik zaimków osobowych w zdaniach typu: *Ten film bardzo mi się podoba. Jest ci zimno?*,
 - celownik rzeczowników żywotnych jako dopełnienie dalsze w zdaniach typu: *Dalem Małgosi kwiaty.*;
- 16) odmiana czasowników:
 - a) czasowniki niedokonane i dokonane,
 - b) strona czynna i zwrotna (formy osobowe):
 - tryb oznajmujący:
 - czas teraźniejszy czasowników niedokonanych,
 - czas przeszły czasowników dokonanych i niedokonanych,
 - czas przyszły czasowników dokonanych i niedokonanych,
 - tryb przypuszczający,
 - tryb rozkazujący,
 - c) nieosobowe formy czasownikowe:
 - formy typu: *można, trzeba, wolno, warto, należy, powinno się*,
 - formy typu: *mówi się*,
 - formy typu: *nie ma, nie było, nie będzie*,
 - d) połączenie czasowników modalnych, w tym: *chcę, mogę, muszę* z bezokolicznikiem,
 - e) czasowniki ruchu (system oparty na opozycji znaczeniowej *iść, jechać*),
 - f) konstrukcja: *mieć* + bezokolicznik;
- 17) derywacja:
 - a) tworzenie i funkcje syntaktyczne przysłówków odprzymiotnikowych,
 - b) stopniowanie przymiotników i użycie syntaktyczne stopni:
 - stopień równy i wyższy w zdaniach typu: *Ona jest tak ładna jak Małgosia. Ania jest ładniejsza od Maryli. Ania jest ładniejsza niż Maryla. Ten temat jest bardziej*

- interesujący od tamtego. Ten temat jest bardziej interesujący niż tamten.,*
— stopień najwyższy w zdaniach typu: *Daniela jest najładniejsza ze wszystkich dziewcząt.,*
- c) stopniowanie przysłówków i użycie syntaktyczne stopni:
— stopień równy i wyższy w zdaniach typu: *Tadeusz pisze tak ładnie jak Łukasz. Łukasz pisze ładniej od Roberta. Łukasz pisze ładniej niż Robert. Marysia pisze bardziej interesująco od Janka. Marysia pisze bardziej interesująco niż Maciek.,*
— stopień najwyższy w zdaniach typu: *Tadeusz pisze najładniej ze wszystkich uczniów.,*
- d) nazwy mieszkańców krajów oraz przymiotniki tworzone od nazw krajów;
- 18) leksykologia:
a) podział wyrazów na części mowy,
b) różnicowanie formalne przymiotników i przysłówków,
c) system zaimków dzierżawczych: *mój, twój, jego, jej, nasz, wasz, ich; swój; pana, pani, państwa;*
- 19) składnia:
a) zdania pojedyncze rozwinięte:
— zdania oznajmujące typu: *Maciek jest Polakiem. Marysia ma słownik.,*
b) zdania pytające:
— pytania o rozstrzygnięcie rozpoczynane partykułą czy w zdaniach typu: *Czy on jest Francuzem?,*
— możliwość opuszczania partykuły czy w zdaniach typu: *Masz bilety do kina?,*
— pytania o informację typu: *Skąd on jest? Gdzie mieszkasz?,*
— pytania niezależne i zależne typu: *Czy to ma sens? Jak myślisz, czy to ma sens? Nie wiem, czy to ma sens.,*
- c) wyrażanie części zdania pojedynczego:
— podmiot wyrażony mianownikiem,
— podmiot wyrażony rzeczownikiem w połączeniu z liczebnikiem typu *dwa* i typu *pięć*,
— zdania bezpodmiotowe typu: *Mówi się, że...*
- d) wyrażanie orzeczenia:
— orzeczenie proste w zdaniach typu: *Łukasz studiuje informatykę.* i złożone w zdaniach typu: *Maciek jest ambitnym studentem.,*
— orzeczenie imienne z orzecznikiem:
— w mianowniku (w zdaniach typu: *Daniela jest miła.*),
— w narzędniku (w zdaniach typu: *Ania jest dobrą studentką.*),
- e)
— dopełnienie bliższe wyrażane biernikiem w zdaniach typu: *Znam Anię.,*
— dopełnienie bliższe wyrażane dopełniaczem i czasownikami zaprzeczonych w zdaniach typu: *Nie znam Renaty.,*
— dopełnienie dalsze w zdaniach typu: *Maciek daje kwiaty Małgosi.,*
— związek rzędu — forma rzeczownika (przypadek) postulowana przez czasownik w zdaniach typu: *Tadeusz kupił gazetę.,*
- f) przydawka jako określenie rzeczownika:
— związek zgody — przydawka wyrażona przymiotnikiem powtarzającym kategorie gramatyczne rzeczownika, w zdaniach typu: *Maciek ma miłą żonę.,*
— związek rzędu — przydawka wyrażona rzeczownikiem w dopełniaczu, w zdaniach typu: *Łukasz zna żonę Tadeusza.,*
— szyk przydawki przymiotnej,
- g) okolicznik jako określenie czasownika:
— okolicznik wyrażony przysłówkiem (związek przynależności) w zdaniach typu: *Łukasz mówi dobrze po angielsku.,*
— okolicznik wyrażony wyrażeniem przyimkowym, w zdaniach typu: *Tadeusz będzie w Polsce w sierpniu.,*
— okolicznik wyrażony związkiem znaczeniowym, zwanym związkiem przynależności, jako połączenie czasownika z okolicznikiem, w zdaniach typu: *Maciek będzie u mnie na imieninach.,*
- h) podwójna i potrójna negacja w zdaniach pojedynczych w zdaniach typu: *Nic nie wiem! Nic nie o- wiem. On nigdy niczego nie rozumie!:*
— szyk negacji i negacji podwójnej w zdaniach typu: *Jasień nie denerwuję! Jasień nigdy nie denerwuję!*

- erwuję!*
- i) zdania bezpodmiotowe typu: *Mówi się. Mówi się, że jutro nie będzie wody.:*
 - różne funkcje zaimka *się*,
 - j) zdania złożone współrzędnie ze spójnikami: *i, a, ale, albo, lub, lecz, więc, jednak,*
 - k) zdania złożone podrzędnie:
 - połączone zaimkiem:
 - forma zaimka *który* używanego w roli wskaźnika zespolenia,
 - połączone spójnikiem: *jak, aby, ponieważ, bo, chociaż, choć, dlatego że, kiedy, gdy, gdyby, to, jeśli, jeżeli, to, że, żeby:*
 - zdania typu: *Lukasz chce, żebym, żebyś, żeby, żebyśmy, żebyście, żeby,*
 - typy okresów warunkowych w języku polskim;
- 20) brak „następstwa i zgody czasów” w języku polskim:
-
- interpunkcja zdania złożonego: używanie przecinka przed zaimkami względnymi i spójnikami wiążącymi w roli wskaźników zespolenia.

2. Treści programowe nauczania języka polskiego jako edukacyjnego.

Treści nauczania są realizacją założeń podstawy programowej kształcenia ogólnego dla poszczególnych etapów edukacyjnych.

Zakres wprowadzanych treści uzależniony jest od etapu i poziomu edukacyjnego uczniów.

Muzyka

Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce:

- 1) podstawowe pojęcia, terminy muzyczne i elementy muzyki: pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament, rytm, melodia, harmonia, agogika, dynamika, kolorystyka, artykulacja, solista, zespół kameralny, chór, orkiestra, big-band, zespół folkowy, muzyka wokalna, instrumentalna, wokально-instrumentalna, artystyczna, rozrywkowa, ludowa oraz sakralna, filmowa, teatralna i inne.
- 2) Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (średniowiecze, renesans, barok, klasycyzm, romantyzm, muzyka XX w.)

Plastyka

Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce:

- 1) podstawowe pojęcia i terminy: malarstwo, rzeźba, grafika, architektura (łącznie z architekturą wnętrz), rysunek, scenografia, sztuka użytkowa dawna i współczesna (w tym rzemiosła artystyczne), happening, performance, asamblaż; sztuka nowych mediów, gama barwna, koło barw, barwy podstawowe i pochodne, temperatura barwy, walor barwy, perspektywa rzędowa, kulisowa, aksonometryczna, barwna, powietrzna, zbieżna, portret, autoportret, pejzaż, martwa

natura, sceny (rodzajowa, religijna, mitologiczna, historyczna i batalistyczna), studium z natury, karykatura, komiks, abstrakcja, fantastyka,

Historia

Uczeń zna podstawowe pojęcia związane z postaciami i wydarzeniami o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej.

- 1) księciu Mieszku i czeskiej Dobrawie – chrzcie Polski;
- 2) Bolesławie Chrobrym – pierwszym królu – i zjeździe w Gnieźnie;
- 3) ostatnim z Piastów – Kazimierzu Wielkim;
- 4) królowej Jadwidze, Władysławie Jagielle, Zawiszy Czarnym, unii polsko--litewskiej i zwycięstwie grunwaldzkim;
- 5) Mikołaju Koperniku i krakowskich żakach;
- 6) Janie Zamoyskim – wodzu i mężu stanu;
- 7) bohaterach wojen XVII wieku – przeorze Augustynie Kordeckim, hetmanie Stefanie Czarnieckim i królu Janie III Sobieskim;
- 8) Tadeuszu Kościuszcze i kosynierach spod Racławic;
- 9) Janie Henryku Dąbrowskim i Józefie Wybickim oraz polskim hymnie;
- 10) Romualdzie Traugutcie i powstańczym państwie;
- 11) laureatce Nagrody Nobla – Marii Skłodowskiej-Curie;
- 12) Józefie Piłsudskim i jego żołnierzach;
- 13) Eugeniuszu Kwiatkowskiemu i budowie Gdyni;
- 14) „Zośce”, „Alku”, „Rudym” i „Szarych Szeregach”;
- 15) żołnierzach niezłomnych – Witoldzie Pileckim i Danucie Siedzikównie „Ince”;
- 16) papieżu Janie Pawle II;
- 17) „Solidarności” i jej bohaterach.

Przyroda

Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce:

- 1) podstawowe pojęcia i terminy: lupa, kompas, taśma miernicza, plan, mapa, legenda, temperatura, temperatura powietrza, zachmurzenie, opady i osady atmosferyczne, ciśnienie atmosferyczne, kierunek wiatru, burza, tęcza, deszcze nawalne, huragan, zawieja śnieżna, układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy;
- 2) rozpoznaje i nazywa pospolite organizmy występujące w najbliższej okolicy szkoły;
- 3) charakteryzuje współczesny krajobraz najbliższej okolicy;

4) wskazuje miejsca występowania obszarów chronionych, pomników przyrody, obiektów zabytkowych w najbliższej okolicy.

Geografia

Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce:

1) podstawowe pojęcia i terminy: krajobraz wysokogórski (Tatry), wyżynny (Wyżyna Krakowsko-Częstochowska), nizinny (Nizina Mazowiecka), pojezierny (Pojezierze Mazurskie), nadmorski (Pobrzeże Słowińskie), wielkomiejski (Warszawa), miejsko-przemysłowy (Wyżyna Śląska), rolniczy (Wyżyna Lubelska); bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkule, zwrotniki, koła podbiegunowe; wilgotny lasy równikowy, las strefy umiarkowanej, sawanna, step, pustynia gorąca i lodowa, tajga, tundra, strefowość a piętrowość klimatyczno-roślinna; obszary zalewowe i sztuczne zbiorniki wodne; nazwy państw europejskich.

Biologia

Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce:

1) podstawowe pojęcia i terminy: grupy związków chemicznych występujących w organizmach białka, cukry, tłuszcze, kwasy nukleinowe, woda, sole mineralne, błona komórkowa, cytoplazma, jądro komórkowe, chloroplast, mitochondrium, wakuola, ściana komórkowa, tkanka twórcza, okrywająca, miękiszowa, wzmacniająca, przewodząca, rośliny zielne, krzewinki, krzewy, drzewa, korzeń, łodyga, liść, kwiat, łupina nasienna, bielmo, zarodek, ryby, płazy, gady, ptaki, ssaki, komórki, tkanki, narządy, układy narządów, organizm, otyłość, nadwaga, anoreksja, bulimia, krwinki czerwone i białe, płytki krwi, osocze, śledziona, grasica, węzły chłonne, odporność czynna, bierna, naturalna, sztuczna, komórki haploidalne i diploidalne, fenotyp, genotyp, gen, allel, homozygota, heterozygota, dominacja, recesywność.

Chemia

Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce:

1) podstawowe pojęcia i terminy: jądro: protony, neutrony, elektrony; izotop, masa atomowa, średnia masa atomów danego pierwiastka, liczbę atomową, masa atomowa, wzory sumaryczne i strukturalne, stan skupienia, rozpuszczalność w wodzie, temperatura topnienia i temperatura wrzenia, przewodnictwo ciepła i elektryczności, reakcja syntezy, reakcja analizy, reakcja wymiany, substraty i produkty; elektrolit, nieelektrolit, dysocjacja elektrolityczna, gęstość, temperatura topnienia, temperatura wrzenia,

2) zna symbole pierwiastków chemicznych: H, C, N, O, Na, Mg, Al, Si, P, S, Cl, K, Ca, Fe, Cu, Zn, Br, Ag, Sn, I, Ba, Au, Hg, Pb;

Fizyka

Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce:

1) podstawowe pojęcia i terminy: pojęcia tor i droga; jednostka czasu (sekunda, minuta, godzina); prędkość, ruch prostoliniowy, ruch jednostajny, wektor, kierunek i zwrot wektora siły, siła ciężkości, nacisku, sprężystości, oporów ruchu, energia kinetyczna, potencjalna, grawitacji i potencjalnej sprężystości; temperatura (Celsjusza, Kelvina, Fahrenheita), stan skupienia; zjawiska topnienia, krzepnięcia, wrzenia, skraplania, sublimacji i resublimacji, przewodniki ciepła, pojęcia parcia (nacisku) oraz pojęcia ciśnienia w cieczech i gazach, ciśnienie atmosferyczne, ciśnienie hydrostatyczne, siła wyporu, indukcja elektrostatyczna, praca i moc prądu elektrycznego, napięcie a natężeniem prądu, opór, akumulator, zasilacza, odbiornik żarówki, brzęczyk, silnik, diody, grzejnik, opornik, wyłącznik, woltomierz, amperomierz; elektromagnes i magnes, amplituda, okres, częstotliwość i długości fali, fala dźwiękowa, zwierciadło płaskie i zwierciadło sferyczne, ognisko i ogniskowa, fale elektromagnetyczne: radiowe, mikrofae, promieniowanie podczerwone, światło widzialne, promieniowanie nadfioletowe, rentgenowskie i gamma;

Matematyka

Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce:

1) podstawowe pojęcia i terminy: liczby naturalne dwucyfrowe, dodawanie, odejmowanie dzielenie i mnożenie, liczby podzielne, liczby złożone, liczby dodatnie, liczby ujemne, dzielnik i cecha podzielności, największy wspólny dzielnik, najmniejszą wspólną wielokrotność, zbiorów różnych rodzajów liczb, czynniki pierwsze, wartość bezwzględna, ułamek, wyrażenia algebraiczne, figury: punkt, prosta, półprosta, odcinek, ramiona i wierzchołek, kwadrat, prostokąt, romb, równoległobok i trapez, cięciwę koła i okręgu, środek okręgu, graniastosłupy proste, ostrosłupy, walce, stożki i kule, milimetr, centymetr, decymetr, metr, kilometr.

IX. Ewaluacja

Celem ewaluacji jest ustalenie i sprawdzenie poziomu umiejętności i kompetencji językowych przed rozpoczęciem zajęć (test na wejście), w trakcie trwania zajęć (ocenianie bieżące) i po ich zakończeniu (test poziomu kompetencji językowych, umiejętności i wiadomości przedmiotowych). Ewaluacja będzie miała charakter ciągły.

Nauczyciele realizujący innowację przedstawią sprawozdanie z realizacji innowacji Radzie Pedagogicznej.